

Chanukkaljusstaken brinner.

Rundbrev december 2007.

Jerusalem den 12 december 2007

Kära vänner!

När jag senast skrev till er upplevde vi höstens stora högtider. Det var varmt och ymnigt, en otrolig färgprakt av frukter och grönsaker, och i stort sett varje vecka var det högtid och fest. Visserligen finner man berg av allehanda citrusfrukter i marknadsstånden nu också, och för några dagar sedan såg jag de första färska jordgubbarna, men hösten har övergått i vinter även här. Redan före fem på eftermiddagen är det mörkt, nätterna är kalla och vinterregnen har tvättat bort dammet från ett halvårs torka och börjat fylla Gennesarets sjö och landets vattenreservoarer. Berget Hermons hjässa längst uppe i norr har vitnat. Därför heter detta berg på arabiska "Djabal e-Sheikh" som betyder "Den gamles berg". Närmare än så kommer vi förmodligen inte en vit jul, även om vi för många år sedan upplevde ett ymnigt snöfall på julafton här i Jerusalem.

Men också här firar man midvinterns ljushögtider. När detta skrivs tänder mina judiska grannar det åttonde chanukkaljuset. Det markerar sista dagen av *chanukka*, "tempelinvigningsfesten", som också kallas *chag urim*, "ljusfesten". Den 20 december firar muslimerna i år *id el-adcha*, som också kallas "den största högtiden". Och givetvis förbereder vi kristna oss inför julen. I morgon firar vi som vanligt Lucia på Svenska Teologiska Institutet. Det blir Luciatåg, kaffe med lussekatter och pepparkakor, och kvällen avslutas sedan med en vesper i vårt kapell. Människor som på olika sätt har svensk anknytning brukar fylla den vackra inre gården på institutet. Och de i sin tur brukar ha med sig vänner och bekanta - inte minst barnfamiljer - som kommer

för att se, höra och smaka på det som förkroppsligar så mycket av den svenska adventstidens glädje och ljus när vintermörkret kring oss står.

Annars saknar vi allt vad julrusch heter, det vill säga jag saknar det inte alls. Jag blev nästan chockad när jag steg in i ankomsthallen på flygplatsen i Amsterdam den 7 november och fann den prydd med julgranar! Men i ett land som detta, med en så liten kristen minoritet - bara två procent - märks inte julen så mycket utåt. Dessutom är det endast katoliker och

protestanter som firar jul den 25 december, medan den ortodoxa kyrkotraditionen, som de flesta kristna här i landet tillhör, har en annan kalender och firar jul när vi firar trettendedag jul, alltså den 6 januari.

För min del har hösten präglats av mycket resande både inom och utom landet. Den 8 november högtidlighölls minnet av kristallnatten i stora synagogan i Stockholm. Som bekant förstördes de flesta synagogor i Tyskland och Österrike natten mellan den 9 och 10 november 1938, och det är ingen överdrift att säga att kristallnatten blev upptakten till naziregimens allt mer brutala judeförföljelser, vilka snart skulle leda till Förintelsen. Med tanke på att kyrkan varit den främste spridaren av antijudiskhet genom historien, var det särskilt gripande att två av talarna var präster i Svenska kyrkan - vår egen styrelsemedlem, docent Jesper Svartvik, som är ordförande i Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA), och jag själv. Det visar för det första en mycket stor generositet och tillgivenhet från den judiska församlingens sida. För det andra visar det också att mycket positivt har hänt i relationerna mellan judar och kristna under senare år.

I mitt tal sa jag bland annat: "Om vi lärt oss något av historien, måste den kristna förkunnelsen och teologin befrias från all överlägsenhet gentemot judendomen och ersättas av respekt, ödmjukhet och lyhördhet inför det folk som burit den gudomliga uppenbarelsen till oss kristna men som ändå regelbundet tillfogats slag och smärta i kristendomens namn under historiens långa natt." Att mycket återstår att göra, och att kampen mot antisemitismen aldrig får avstanna, blir man dock ständigt påmind om.

SKMA utför ett mycket viktigt arbete i denna kamp, som man kan få mera information om på deras hemsida, www.skma.se, och i deras nyhetsbrev. Där kommer för övrigt Jespers och mina tal i synagogan den 8 november att publiceras. Den som vill prenumerera på nyhetsbrevet kan kontakta SKMA på info@skma.se eller Box 14216, 104 40 Stockholm; tel. 08-6676090.

Som jag tidigare nämnt, har jag fått i uppdrag att skriva en lärobok om antisemitismen för svenska högstudier och gymnasier. Jag har nu presenterat första versionen av boken. Som vanligt skriver jag för långt, och manuset behöver bantas och bearbetas vidare. Nästa version kommer jag att lägga fram i mitten av januari. Det är också viktigt att boken förses med arbetsuppgifter för eleverna och en utförlig lärarhandledning. Vi hoppas att boken ska kunna publiceras och helst också börja användas under loppet av nästa år.

Höstens Romresa innebar som vanligt en djupdykning i ämnen som har att göra med kristendomens ursprung, judarnas historia och relationen mellan judar och kristna. Det är glädjande att dessa resor nu börjar accepteras som fortbildningskurs för präster och lärare. Nästa kurs kommer att äga rum 5-10 maj. För mer information går det bra att kontakta Ulla Terling, 08-58036776; ulla.terling@comhem.se

Jag vill också påminna om nästa års sommarkurs. Den kommer att ha temat "Du är Petrus, Klippan..." (Matt 16:18). Vi kommer att följa lärjungen och aposteln Petrus på den märkliga vägen från Galileens stränder till världsstaden Rom, och vi kommer också att ägna oss åt de båda brev i Nya testamentet som bär hans namn. Precis som i år äger kurserna rum veckan efter midsommar på stiftsgården i Skellefteå och följande vecka på Helsjöns folkhögskola. Vi kommer att ge en utförligare presentation i nästa nyhetsbrev.

På nästa sida finner ni programmet för mina offentliga föreläsningar och gudstjänster under mitt Sverigebesök i februari-mars. Det är visserligen inte alldeles fullständigt ännu, men jag hoppas ändå få se många av er vid dessa samlingar.

Så har jubileumsfonden tillryggalagt ännu ett verksamhetsår. Med glädje och tacksamhet kan vi konstatera att såväl nya uppgifter som nya understödjare ständigt kommer till oss, och att våra gamla vänner förblir trofasta. Detta rundbrev som för tre år sedan gick ut till 300 personer har nu drygt 1800 adressater. Vi är medvetna om att dessa adresser ibland når oss indirekt via inbetalningskort och bekanta, och därför ber vi er vara snälla och meddela mig om ni vill bli borttagna från adresslistan. Men alldeles oavsett ur länge ni varit med i vår vänskapskrets och hur mycket ni engagerar er i vårt arbete, betyder det mycket för oss att våra vägar har mötts och att vi på detta enkla sätt kan upprätthålla kontakten.

Å mina egna och styrelsens vägnar tackar jag nu av hjärtat för att ni gjort ännu ett verksamhetsår möjligt för oss! Vårt arbete bärs helt och hållet upp av er generositet!

Vi önskar er alla och envar en ljus och glädjeric högtid och ett riktigt gott nytt år!

Många varma hälsningar från Jerusalem,

Er tillgivne,

Program våren 2008

Januari - Februari:

- 31 Helsjöns folkhögskola, Horred, kl. 9.00. Tel. 0320-205830; helsjon@helsjon.se
1 Pingstkyrkan, Baazgatan 9, Mölndal, kl.18.00. Marianne Reichmann, tel. 031-270381; sven.reichmann@swipnet.se
5 Föredrag på Kyrkans Hus, Kyrkvägen 9, Mullsjö, kl. 19.00. Anita Taranger, tel. 0392-36021; anita.taranger@hotmail.com
6 Allianskyrkan, Tenhult, kl. 19.00. Jonas Lönngren, tel. 036-393810; jonas.lonngren@telia.com
7 Prästkonvent i Markaryd, kl. 8.30-12.00. Kl. 19.00 föredrag i Germundsgården, Storgatan 19, Markaryd. Carl Erik Svensäter, tel. 070-6693332; svensater@telia.com
10 Högmässa i Brunnby kyrka kl. 10.00 med efterföljande föredrag. Michael Hoff, tel. 042-346521 eller 330229; michael.hoff@svenskakyrkan.se
11 Föredrag på studentföreningen Theofil, Sandgatan 14b, Lund, kl. 18.00. David Salekarr, tel. 0733-213731, david.salekarr@theofil.nu
14 Samarbetsrådet för judar och kristna i Lund, kl. 19.00. För upplysningar kontakta Bo Sandahl, tel. 040-538902; 0707-828902; bo.sandahl@svenskakyrkan.se
17 Högmässa i Bunkeflo Strandkyrka, Klagshamnsvägen 44, Bunkeflostrand i Malmö, kl. 10.00. Kyrklunch med efterföljande föredrag. Berth Löndahl, tel. 040-519410; berth.londahl@svenskakyrkan.se
23 Föredrag i Pingstförsamlingen, Kungsgatan 30, Linköping, kl. 16.00. Sigvard Henriksson, tel. 013-150506.
24 Högmässa i Johannelundskyrkan, Linköping, kl. 11.00 med efterföljande föredrag. Dan Jansson; tel. 013-205132; Dan.Jansson@svenskakyrkanlinkoping.se
24 Föredrag i synagogan i Norrköping, Bråddgatan 8, kl. 17.00. Lotta Jansson, tel. 013-213430; Lotta.Jansson@lio.se

Mars:

- 2 Högmässa i Berghems kyrka kl. 10.00; Surteby kl. 12.00.
Ingvar Häggander; tel. 0301-40790; ingvar.haggander@svenskakyrkan.se
- 7-8 Föredrag i Betlehemskyrkan, Rehngatan 20, 6 tr., Stockholm. Fredag kl. 18.00
och lördag kl. 13.00 – 17.00. Tor Carlid, tel. 08-7987649; tor.carlid@dagen.se

*

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer
Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem;
tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)
Adress i Sverige: Byvägen 6A, 519 94 Björketorp, tel. 073-0949504
E-postadress: goran.larsson@judiskristnarelationer.se
Hemsida: www.judiskristnarelationer.se
PlusGiro (Postgiro): 195 85 45-4
Bankgiro: 5374-4249